

การศึกษาหลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรมที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

A study of the Buddhist principles of the Aparihaniyadham that influence the promotion of political participation consciousness of the people in Mueang District, Khon Kaen Province

กุลธรี สวัสดิ์ศรี¹

คณะรัฐศาสตร์ สาขาวิชาการเมือง, ประเทศไทย¹

Kuntaree Sawatsri¹

Political Science, Political Science Program, THAILAND¹

Received: June 5, 2025 Revised: June 10, 2025 Accepted: June 15 June, 2025 ISSN: 2822-0218 (Online) ISSN: 2822-0218 (Online)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาาระดับหลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรม 2) ศึกษาาระดับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของหลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรมกับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ 4) ศึกษาหลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรมที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้ง ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 398 คน เครื่องมือใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ระดับหลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรม ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ตอนที่ 2 ระดับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อระดับหลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรมของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) หลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรมกับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับสูงในทิศทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) การศึกษาหลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรม การให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล ให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล (B =0.509, t=22.755, p-value =.000), การให้เกียรติและคุ้มครองสตรี (B =0.204, t=6.952, p-value=.000), การเคารพบูชาสักการะเจดีย์ (B =0.093, t=3.524, p-value=.000), และความพร้อมเพรียงกันประชุม (B =0.054, t=2.872, p-value = .000), ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน ร่วมกันพยากรณ์ที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ร้อยละ 86.40 (R² =0.864) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : หลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรม, การส่งเสริมจิตสำนึก, การมีส่วนร่วมทางการเมือง,

การรู้จักสิทธิเสรีภาพ, ความเสมอภาค

*Corresponding author. Tel.: 061 50 96592, Email address: moenglish_54@hotmail.com วารสารศิลปศาสตร์และการศึกษา, 1(2), 175-191

Abstract

This research aimed to 1) study the level of the principle of the Buddhist Dharma of Non-Pali dhamma, 2) study the level of promoting the awareness of political participation, 3) study the relationship between the principle of the Buddhist Dharma of Non-Pali dhamma and promoting the awareness of political participation, and 4) study the effect of the principle of the Buddhist Dharma of Non-Pali dhamma on promoting the awareness of political participation of the people. The sample group consisted of 398 eligible voters in Mueang Khon Kaen District, Khon Kaen Province. The research instrument was a 2-part rating scale questionnaire consisting of Part 1: The level of the principle of the Buddhist Dharma of Non-Pali dhamma with a reliability value of 0.95, and Part 2: The level of promoting the awareness of political participation with a reliability value of 0.97.

The research results found that 1) the people had opinions on the level of the principle of the Buddhist Dharma of Non-Pali dhamma of the people at a high level overall. 2) the people had opinions on promoting the awareness of political participation, both overall and in each item, at a high level overall. 3) The principle of the Buddhist Dharma of Non-Pali dhamma and promoting the awareness of political participation Overall, there is a high level of linear relationship in a positive direction at a high level, statistically significant at the .01 level. 4) Study of the Buddhist principles of Aparihaniyadhamma, providing protection for monks or those with precepts. Providing protection for monks or those who hold precepts ($B = 0.509$, $t = 22.755$, $p\text{-value} = .000$), honoring and protecting women ($B = 0.204$, $t = 6.952$, $p\text{-value} = .000$), paying respect and worshipping the pagoda ($B = 0.093$, $t = 3.524$, $p\text{-value} = .000$), and being in unison in meetings ($B = 0.054$, $t = 2.872$, $p\text{-value} = .000$), affecting the promotion of the people's political participation consciousness. The co-prediction that affects the opinions on the promotion of political participation consciousness was 86.40 percent ($R^2 = 0.864$) with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Buddhist principles of the apocalypse, promoting consciousness, political participation,

Knowing about rights and freedoms, equality

บทนำ

การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจต่อการเมืองการปกครองของประเทศและที่สำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและควบคุมการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้เป็นอย่างดีนอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมืองกล่าวคือการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย สังคมใดจะมี ระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำพิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมในส่วนกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือการแสดงออก

ซึ่งกิจกรรมทางการเมือง ของบุคคลในสังคมกิจกรรมเหล่านี้ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม การเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกก็องค์กรทางการเมืองรวมทั้ง ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน กับรัฐบาลการแสดงออก ซึ่งกิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้คือกระบวนการทางการเมืองซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุ เป้าหมายที่ประชาชนต้องการการเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีความสำคัญและเป็นกลไกในการแสดง การมีส่วนร่วมทางการเมือง เมืองของภาคประชาชน ซึ่งจะทำให้ผู้นำหรือผู้บริหาร มีความรับผิดชอบต่อสังคม และประเทศชาติมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมการแก้ กฎหมาย รัฐธรรมนูญและการกำหนดนโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อรัฐบาลหรือตัวบุคคลที่บริหารงานอยู่ในขณะนั้น หรือไม่ ก็เพื่อพวกพ้องนายทุนของตนเองมากกว่าที่จะเอื้อประโยชน์ แก่ประชาชนนับวันปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จะยิ่งทวีความรุนแรง มากยิ่งขึ้น แต่หลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นถือว่า อำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นอำนาจอุดมสูงสุดในการปกครองเป็นของประชาชน รูปแบบการปกครองที่ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจในการ ปกครอง หรือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอ (สุนทร ยอมศิริ, 2546).

นโยบายการปกครองของประเทศในระบอบประชาธิปไตยจึงมุ่งเน้นที่ให้ประชาชนเป็นใหญ่ ให้ประชาชนมี ส่วนร่วมในการปกครองประเทศมีสิทธิหน้าที่และความ รับผิดชอบในการปกครองประเทศร่วมกัน และอย่าง เสมอภาคกัน และประชาชนมีส่วนร่วม มีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายโดยเสมอภาคกัน มีอำนาจในการควบคุม รัฐบาล และมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นต่อรัฐบาล ตลอดจนการเข้าร่วมทางการเมือง โดยการไปลงคะแนน เสียงเลือกตั้ง หรือการลงสมัครรับเลือกตั้งหรือทางใด ทางหนึ่งอันเป็นหน้าที่ของตนที่พึงจะยังเลยประโยชน์ของ ส่วนรวม ประชาชนจึงย่อมมีความสำนึกรับผิดชอบ และมีกรตื่นตัวที่จะใช้สิทธิของตนให้เป็นไปโดยถูกต้อง และสุจริต เพื่อให้ได้ผู้แทนนั้นไปบริหารกิจการต่าง ๆ แทนตนให้เกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2562).

การสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้หนักการเมืองและประชาชน ตระหนักถึงบทบาท หน้าที่ และสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์และความเป็นพลเมืองของสังคม การสร้างจิตสำนึกต่อการมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ตระหนักถึงความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน ของมนุษย์ที่หลากหลาย การทำความเข้าใจต่อสังคมแบบ พหุวัฒนธรรมการเมือง ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ต่อการมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น และ เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การเป็นผู้นำทางสังคม ควรเป็นผู้ตระหนักถึงความเสมอภาค และ ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ที่หลากหลายการทำความเข้าใจต่อสังคมแบบ พหุวัฒนธรรมการเมืองเพื่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนและกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมศึกษากระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกทางสังคมและ การเมืองตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์สิทธิในการแสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมศึกษากระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกทางสังคมและการเมืองและการได้รับการหล่อหลอมจากหลักธรรมคำสอน ของพระพุทธศาสนาวิถีชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ที่นับตั้งแต่กำเนิดจนถึงตายจึงมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันจนเป็น อันหนึ่งอันเดียวกันกับพระพุทธศาสนา ประชาชนและ คนในสังคมจึงควรมีหลักธรรมและนำไปปฏิบัติ เพื่อทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (บวรศักดิ์ อุวรรณโน และคณะ, 2555).

การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ มีความเชื่อ มีค่านิยมมีจิตสำนึกและการมีส่วนร่วม ตลอดจนทัศนคติที่ดีในทางการเมือง และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมรวมถึงเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบจัดทำงบประมาณแผ่นดิน รวมถึงส่งเสริมให้ประชาชนมี ใจนักในสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบและกตัญญูในการอยู่ร่วมกัน ในสังคม รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่ แตกต่างกันได้ มี จิตสาธารณะไม่เห็นประโยชน์ส่วนตน มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ปราศจากการครอบงำ (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2546).

คำถามการวิจัย

1. ระดับหลักพุทธธรรมอภิธานิธรรมของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นอย่างไร
2. ระดับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อยู่ในระดับใด
3. หลักพุทธธรรมอภิธานิธรรมส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับหลักพุทธธรรมอภิธานิธรรมของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยของหลักพุทธธรรมอภิธานิธรรมกับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น
4. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมอภิธานิธรรมที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยของหลักพุทธธรรมอภิธานิธรรมกับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นอย่างมีความสัมพันธ์กันในทางบวก
2. ปัจจัยของหลักพุทธธรรมอภิธานิธรรม อย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักพุทธธรรมอภิธานิธรรม

หลักพุทธธรรมอภิธานิธรรม 7 หลักธรรมสำหรับใช้ในการปกครอง “เพื่อเป็นธรรมเพื่อป้องกันอันไม่เป็นที่พึงแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว คือการถือธรรมเป็นใหญ่ ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวไม่มีเสื่อมเลย สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2554 : 211).

1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

1.1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ในกิจของสงฆ์ที่ต้องทำร่วมกันไม่ว่าเรื่องเล็กหรือใหญ่เช่นการทำ อุโบสถ สังฆกรรม ลักษณะที่ 1 หมายถึง รูปแบบการประชุมนั้นแม้จะมีมากก็ตาม แต่พอสรุปโดยลักษณะเป็น 5 ข้อ 1) การประชุมปรึกษาหารือหรือพิจารณาหรือเพื่อรับทราบ 2) ประชุมชี้แจงสั่งการมอบงานหรือนโยบาย 3) ประชุมอบรมหรือประชุมเชิงวิชาการ หรือเชิงปฏิบัติการ 4) ประชุมสัมมนา 5) ประชุมปฏิบัติภารกิจ 6) ประชุมสังสรรค์ หรือสร้างสรรค์ความสัมพันธ์

ลักษณะที่ 2 หมายถึง การประชุมที่จัดขึ้น คือ 1) เพื่อแนะนำชี้แจงเรื่องที่ต้องแนะนำชี้แจง 2) เพื่อสั่งการในเรื่องที่ต้องสั่งการ 3) เพื่อมอบงานใด ๆ ให้รับ ไปปฏิบัติ 4) เพื่อให้รับทราบนโยบาย

ลักษณะที่ 3 หมายถึง การประชุมผู้ใต้บังคับบัญชาหรือกลุ่มชนอื่น 1) เพื่ออบรมให้ได้รับความรู้ในเชิงวิชาการ 2) เพื่อฝึกอบรมให้เกิดทักษะในการปฏิบัติการศึกษา

ลักษณะที่ 4 หมายถึง การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งที่อยู่ในวงงานรับผิดชอบหรือเรื่องโดยทั่วไปเพื่อหาข้อสรุป แต่ผลของการประชุมเป็นเพียงข้อเสนอแนะ ผู้เกี่ยวข้องจะปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้เพื่อให้รับทราบนโยบาย

ลักษณะที่ 5 หมายถึง การประชุมที่ร่วมกันกระทำกรณียกิจ ทั้งที่อยู่ในความรับผิดชอบ ทั้งในกรณียกิจทั่วไป

ลักษณะที่ 6 หมายถึง การประชุมพบปะสังสรรค์เพื่อ 1) เพื่อให้เกิดความสนิทสนมกลมเกลียวกัน 2) เพื่อให้เกิดพลังแห่งความสมัครสมานสามัคคี การประชุมทุกลักษณะ ย่อมมีวัตถุประสงค์เป็น 5 คือ 1) เพื่อยุติหรือชี้ขาดปัญหาใด ๆ 2) เพื่อให้รับทราบนโยบาย คำชี้แจง คำสั่งคณะฯ) 3) เพื่อพัฒนาทางวิชาการและการปฏิบัติ หรือแนวการปฏิบัติ 4) เพื่อวิจัยข้อมูลและหาข้อสรุป 5) เพื่อดำเนินภารกิจในความรับผิดชอบ 6) เพื่อสร้างสรรค์ความสัมพันธ์แต่เมื่อย่นให้สั้นลงคงได้ 2 คือ 1) เพื่อป้องกันความเสื่อม 2) เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้า (พระธรรมปริยัติโสภณ

“อปริหานิยธรรม” คือป้องกันความเสื่อม และเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้า จึงนับว่า อปริหานิยธรรม นั้นควรค่าแก่การที่จะเป็นที่สนใจ ในการนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติยึดเป็น ธรรมาภิบาลในองค์กรที่ทรงคุณค่ายิ่ง หลักการประชุมกันอย่างเนืองนิตย์ คือ การหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ คือ ธรรมข้อแรก ในหลักอปริหานิยธรรม 7 ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ให้ไว้และดูเหมือนคนทำงานในยุค สมัยนี้ก็นิยมการประชุมกัน เป็นนิตย์ เพราะเป็นการได้พูดคุยกันบ่อย ๆ งานก็จะก้าวหน้าไปด้วยดี นอกจากนี้การประชุมกันเนืองนิตย์ยังเป็นการสร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนความรู้สติปัญญาในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือเพื่อหาทาง แก้ไขปัญหายาก ๆ (ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์ และ ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2547).

การประชุมรวมหมู่คณะเป็นเนืองนิตย์ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำรงรักษาองค์กร ให้มี จะทำให้สมาชิกของอุดมการณ์ร่วมกันในระยะยาวทั้งนี้เพราะการรวมกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาองค์กรเกิดความรู้สึกที่ดีในการอยู่ร่วมกันอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) รู้สึกว่าตนเป็นเจ้าขององค์กร 2) รู้สึกว่าตนมีโอกาสในการสร้างสรรค์องค์กร 3) รู้สึกว่าตนเป็นผู้รับผิดชอบองค์กร (พระภวนาวิริยคุณ (เผด็จ ทตตชีโว), 2544).

สรุปการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ก็เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

นำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อองค์กรและ โดยเฉพาะการประชุมนั้นจะต้องเป็นไปในทางที่สร้างสรรค์ไม่นำมาซึ่งความเบื่อหน่ายหรือร้าวฉานและเกิดความแตกแยกในองค์กร

2. พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม

อภิธานิยธรรมข้อที่ 2 พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และพร้อมเพรียงกันทำกิจที่จะพึงทำ ความพร้อมเพรียงกันของหมู่คณะทั้ง 3 วาระนี้ คือการแสดงออกถึง เอกภาพของหมู่คณะหรือความพร้อมใจเป็นหนึ่งเดียวกันของสมาชิกทั้งหมู่คณะ ยินดีเต็มใจที่จะร่วม เป็นร่วมเป็นร่วมตายกันทั้งในยามทุกข์และในยามสุขเพื่อแบกรับภารกิจของหมู่คณะให้สำเร็จลุล่วงไปได้ตามเป้าหมายและกำหนดเวลาขณะเดียวกัน หากในยามใด ที่มีภัยอันตรายมากล้ากราย สมาชิก ทั้งหมดต่างก็พร้อมใจกันพิทักษ์รักษาองค์กรให้ผ่านพ้นอุปสรรคและวิกฤตอันตรายไปได้อย่าง ปลอดภัย และสง่างาม โดยไม่เห็นแก่ความเบื่อหน่ายและเหนื่อยยากลำบากใด ๆ ทั้งสิ้น นี่คือนิยามแห่งความเป็นเอกภาพของหมู่คณะ ซึ่งทำให้องค์กร มีความมั่นคงเป็นปึกแผ่นยืนยาวและยั่งยืนมาจนถึง ปัจจุบัน

การพร้อมกันประชุมและพร้อมกันเลิกประชุม เมื่อมีการประชุมก็ควรร่วมกันประชุม พร้อมกัน เลิกประชุมก็เลิกพร้อมกัน ไม่หนีประชุม รับเบียดประชุมก็อยู่จนเลิก ไม่ใช่รับเบียดประชุมเสร็จ ก็หายไป จะได้ว่าเขาประชุมกันเรื่องอะไรมอบหมายภารกิจอะไร ให้ใครบ้าง จะได้ติดตามงานกันได้ ถูกต้อง ข้อนี้ทำได้ (แต่ยาก) องค์กรไหน ๆ ก็เข้มแข็ง การประชุมพร้อมเพรียงกัน คือพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และ พร้อมเพรียง กันปฏิบัติกิจของหมู่คณะ มีความรับผิดชอบร่วมกัน ดำเนินไปอย่างพร้อมเพรียง และเมื่อถึงตอนทำงานก็ต้อง ทำงานของส่วนรวมให้ดีเสมอ (พระเทพคุณาภรณ์ (โสภณ โสภณจิตโต),2550).

สรุปการพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม นั้นผู้เข้าร่วม ประชุมจะต้องเข้าให้ตรงเวลา อยู่ร่วมประชุมจนครบกำหนดเวลา ร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการ ประชุมร่วมกัน ไม่หนีหายเอาความสบายใส่ตนยุบที่ขัดต่อระเบียบในหน้าที่

3. การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม

การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม การไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้หรือไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อ ระเบียบเดิม การไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัด ต่อระเบียบเดิม หมายถึง สิกขาบททุกข้อที่ทรงบัญญัติไว้แล้ว ใคร ๆ ไม่พึงถอนคือไม่ตัดออก ไม่ยกเลิก แม้ บางข้ออาจไม่เหมาะแก่กาลสถานที่ ก็มีพระพุทธานุญาต พิเศษไว้แล้วจึงไม่จำเป็นต้องถอนสิกขาบทใด ๆ ทั้งสิ้น เหมือนกฎหมายทางพระราชอาณาจักรใคร ๆ ไม่พึงถอนเพราะถ้าต่างคนต่างเลิก ถอนสิกขาบทที่ทรง บัญญัติไว้ ตามความต้องการของตนๆ ผล สุดท้ายก็ไม่มีอะไรเหลือเป็นหลักไว้ ควบคุมหมู่คณะ พระศาสนา ก็ย่อมตั้งอยู่ไม่ได้ เหมือนกฎหมาย ถ้า ต่างคนต่างถอนที่ละมาตรา ไม่ซ้าก็หมดประเทศชาติบ้านเมืองไม่มี กฎหมาย ก็เหมือนบ้านเรือนไม่มีชื่อ ไม่มีแป ก็มีแต่พิณาศ (พระเทพวิสุทธิญาณ (อุบล นนทโก),2552).

สรุปการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม เป็นการไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิมนั้น จะต้องมีการกำหนดไว้อย่าง ชัดเจนให้ทุกคน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ผู้บริหารหรือผู้ที่มีอำนาจจะต้องไม่ทำการยกเลิกหรือตั้งบัญญัติอื่นให้ขัดต่อของเดิม แต่หากการตั้งกฎใหม่ขึ้นมาแล้วเอื้อต่อของเดิมก็สามารถกระทำได้

4. มีความเคารพนับถือต่อผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชา

การให้ความเคารพนับถือต่อผู้ใหญ่ หมายถึง องค์กรโดยอ้อมมีผู้นำหากเราให้เกียรติ ผู้นำเชื่อฟังกัน ปฏิบัติ ตามความคิด (ที่ดีที่ถูกต้อง) ของผู้นำ เดินไปในกรอบในทิศทางเดียวกัน ไม่หลบหลู่ ผู้นำความมั่นคง ในองค์กรก็จะเกิดขึ้น และการให้ความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชาไว้ว่า อปรีหานิยธรรมข้อที่ 4 ในมิติของ สังคมสงฆ์นั้น คือ การให้ความเคารพภิกษุที่เป็นประธานสงฆ์ และ รับฟังถ้อยคำของท่าน สำหรับข้อนี้ มุ่งใช้ การเคารพนับถือซึ่งกันและกันเป็นหัวใจในการปกครองสงฆ์ กล่าวคือ ในพระภิกษุสงฆ์หมู่ หนึ่งๆ ที่บวชกัน มานาน จะประกอบด้วยสมาชิก 4 ประเภท คือ 1) พระเถระผู้บวชมานานและมีอายุมาก 2) พระเถระผู้มี พรรษามาก 3) พระอุปัชฌาย์ผู้เป็นสังฆบิดร 4) สังฆปริณายกผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหัวหน้า และมีอำนาจ ในการปกครองคณะสงฆ์ การที่สงฆ์ยังปกครองกันอยู่ได้ก็เพราะอาศัยความเคารพอยู่ 2 สถานะ คือ 1) ในด้าน การปกครอง ก็อาศัยความเคารพนับถือเชื่อฟังตามฐานะของท่านผู้มีอำนาจที่ได้รับการ แต่งตั้งนั้น 2) ในด้าน ความประพฤติก็อาศัยความเคารพเชื่อฟังท่านผู้มีอายุพรรษามากกว่า ผู้สามารถเป็นต้นแบบความประพฤติ ให้กับเราได้

สรุปการทำงานในหน่วยงานใด ๆ ก็ตามบุคลากรทุกคนทุกฝ่ายจะต้องรู้จัก บทบาทหน้าที่ ของตนเอง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ เต็มศักยภาพ หากพบ ปัญหาใด ๆ ก็ยังมีบุคคล อื่น ๆ ภายในองค์กรที่มีความรู้ความสามารถความถนัดที่แตกต่างกันไปการวางตนให้เหมาะสมตามบทบาท หน้าที่ ของตนเองย่อมทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกัน การเคารพ หรือยอมรับนับถือซึ่งกันและกันย่อมทำให้เกิด ความร่วมมือในการทำงานที่ดีและมีประสิทธิภาพเป็นองค์กรที่ดีและมีความสุขในการทำงาน

5. ความให้เกียรติภุคสตร

การให้ความเคารพต่อเพศสตรี ข้อนี้สำคัญมิใช่น้อยเพราะเตือนเพราะห้ามมิให้ล่วงเกิน บุตรภริยา ของใคร เรื่องบุตรภริยาของผู้ร่วมงาน ของคนอื่น ควรให้เกียรติกัน ไม่นินทาว่าร้าย หรือพูดเช่นนี้ เสียได้ยอมมี แต่ความสงบ ย่อมมีแต่ความสามัคคี อย่าลืมนะ ลูกเมีย มีอิทธิพลต่อจิตใจของทุกคน การให้ร้าย การนินทา ว่ากล่าว มีผลกระทบต่อผู้นำและบุคลากรในองค์กร องค์กรใดมีเรื่องเช่นนี้มาก ย่อมขาดความมั่นคง ไม่ทำ ไม่พูด ไม่คิดอะไรตามอำนาจของความอยาก อังธรรมาปุณฺชนทุกคนยังมี กิเลสตัณหา คือความอยากจึง จำเป็นต้องระวังตน คอยข่มจิตตน อดทนต่อความอยาก ไม่ปล่อยจิตให้ ตกอยู่ภายใต้อำนาจความอยากนั้น เมื่อควบคุมจิตได้ก็ไม่ทำ ไม่พูด ไม่คิด ด้วยอำนาจความอยาก ก็ชื่อว่าไม่ลู่อานาจแก่ความอยากก็มีแต่ ความเจริญ

สรุปทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการให้เกียรติ ต่อสตรีเพศ โดยการไม่ทำร้าย ไม่ประพฤตินในทางชู้สาว ไม่กดขี่ทางเพศซึ่งจะนำมาซึ่งความ เสื่อมเสีย ต่อองค์กร

6. ให้ความเคารพต่อเจตีย์หรือสถานที่

การให้ความเคารพต่อเจตีย์หรือสถานที่ที่สำคัญของหน่วยงานไทยส่วนมากนับถือถึงความสำคัญของ สถานที่ ที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นบ้าน หรือที่ทำงาน หากใครไม่เชื่อถือ ใครดูถูกของที่คนอื่น ในองค์กรเขาเชื่อถือ หรือ เช่นไหว้บูชากราบไหว้อยู่ก็ต้องเกิดอาการขัดใจกัน องค์กรก็อยู่ไม่ได้ข้อนี้หมายรวมไปถึงขนบธรรมเนียม ประเพณีและศาสนา ซึ่งคนในองค์กรจักต้องให้เกียรติกัน ไม่หลบหลู่ของ ๆ ใคร ถือเป็นธรรมาภิบาลที่ต้องใช้ จิตวิทยาเข้ามาช่วยเป็นอย่างยิ่ง (พระเทพวิสุทธิญาณ (อุบล นนทโก), 2552).

สรุปเคารพสักการะบูชาเจดีย์กล่าวคือ การเคารพบูชาเจดีย์สถาน และปูชนียวัตถุตลอดถึงอนุสาวรีย์ ต่าง ๆ หรือของสำคัญประจำชาติทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอก ไม่ปล่อยให้การบูชา หรือธรรมิกพิธีที่เคยให้ เคยทำแก่เจดีย์เหล่านั้นเสื่อมทรามไป ในปัจจุบันนี้จะได้ขยายกว้างออกไป ตามยุคตามสมัยที่เปลี่ยนไป กล่าวคือ ในทุกสถานที่ที่มีประวัติเหตุการณ์เรื่องราวปรากฏ หรือมีสิ่งที่สำคัญและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคน ในองค์กร นั้น ๆ ดังนั้นทุกคนจะต้องให้ความเคารพ ไม่ดูหมิ่น หรือหลบหลู่

7. ให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อผู้ทรงศีลทรงธรรม

หลักแนวคิดดังกล่าวนี้ มีหลักการเพื่อจัดให้ความเคารพ ค้ำครอง ป้องกัน อันชอบ ธรรม แก่พระอรหันต์ทั้งหลาย ในที่นี้แปลความหมายแบบกว้าง ๆ หมายถึงบรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็น หลักใจของประชาชนทั่ว ๆ ไปด้วย ทั้งยังหมายถึงภาวะความปรารถนาหรือตั้งใจให้พระอรหันต์ ทั้งหลายที่ยังมิได้มาจึงมาสู่ที่พักหรือสถานที่ของตน ที่มาแล้วจึงอยู่ในที่พักหรือสถานที่ของตนโดย ผาสุก จากนัยยะดังกล่าว เราสามารถขยายความไปถึงลักษณะหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิสังขรณ์หรือการ ต้อนรับขับสู้ หรือการเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตร ผู้มาเยือน การให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มา เยือน ยังคงหมายถึง ในองค์กรแต่ละแห่งในบ้านเมืองในชาติแต่ละชาติย่อมมีคนดี คนอาวุโส มีคน สำคัญ ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญยิ่งต่อองค์กรนั้น ๆ บุคคลเหล่านี้ถือเป็นหลักขององค์กร ซึ่งเป็นขุมกำลังความคิดขุมประสบการณ์ก่อให้เกิดรากฐานอันมั่นคงขององค์กรควรจัดสถานที่ให้เหมาะสม ให้ความเอาใจใส่ต่อผู้มาติดต่อ การ เตรียมการล่วงหน้าสำหรับผู้มาติดต่อ ควรเตรียมเอกสารให้พร้อม การต้อนรับผู้มาติดต่อที่นัดหมายไว้ ล่วงหน้า ควรเอ่ยชื่อได้อย่างถูกต้อง การสนทนากับผู้มาติดต่อ ควรสนทนาในเรื่องทั่ว ๆ ไป การ แนะนำ (Introductions) การขัดจังหวะ ควรใช้วิธีการขัดจังหวะที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ การ รักษาเวลานัดหมายไม่ให้ล่วงเลยเวลาจนเกินไป การขอเข้าพบของพนักงานในหน่วยงาน หากก่อให้เกิดรากฐานอัน ประสบการณ์เป็นสิ่งอันทรงคุณค่าขององค์กร ซึ่งถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ผู้บังคับบัญชาไม่ว่า ควรบอกให้เขากลับไปยังแผนกของตนเองก่อน เมื่อผู้บังคับบัญชากลับแล้วจึงโทร เรียก การต้อนรับผู้มาติดต่อที่มิได้นัดหมายไว้ล่วงหน้า ควรแสดงความเป็นมิตรเสมอการปฏิเสธการขอ เข้าพบ โดยการปฏิเสธอย่างสุภาพ การปฏิบัติเมื่อผู้มาติดต่อกลับ ควรจัดทำสมุดทะเบียนผู้มาติดต่อ ให้เรียบร้อย เพื่อเป็นหลักฐานประจำวัน

สรุป ให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อผู้ทรงศีลทรงธรรม เป็นการให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือนนั้น จะต้องให้ความเคารพอย่าง จริงใจ มีการ ปฏิสังขรณ์ พร้อมทั้งเชื่อฟังคำแนะนำจากท่านผู้รู้เหล่านั้น ที่ได้มาเยือนถึงองค์กรของเรา

การมีจิตสำนึกของการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชน

ปัจจุบันประเทศไทย มีรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่เดิมไทยใช้รูปแบบการปกครองแบบระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาตั้งแต่ ปี 2547ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ที่มาของผู้นำประเทศ เพราะในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนนั้น ประชาชนมีสิทธิเลือกผู้นำของตนเอง มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจที่สำคัญที่มี ผลกระทบต่อวิถีชีวิตประชาชน โดยการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการ ยินยอมของประชาชน ดังนั้นการปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงเกี่ยวข้องข้องกับกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองที่อยู่ภายใต้อิทธิพลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

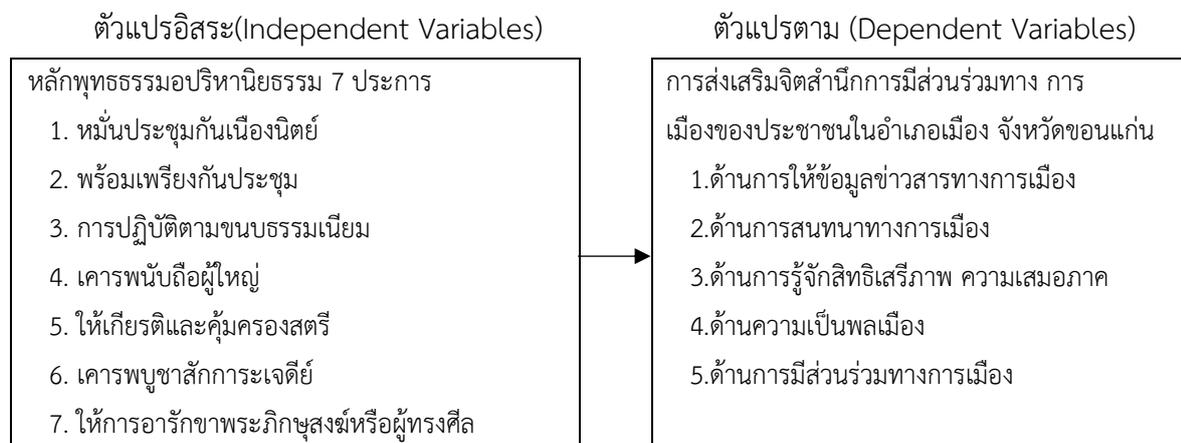
ประชาชนเป็นหลัก โดยตามแนวทาง ของประชาธิปไตยจะต้องส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และความ ยุติธรรม การมีส่วนร่วม การ ยอมรับฟังเสียงข้างมาก ดังรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือเป็นรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง หรือที่เรียกว่า การเมืองภาค ประชาชน ซึ่ง จะเห็นได้จากการให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชน อันได้แก่ ความเสมอภาค สิทธิทางการเมือง ต่าง ๆ และประชาชนยังมีสิทธิแสดงประชามติและมีส่วนร่วมในการแสดงประชามติ หรือใน รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2505 ตลอดถึงรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ฉบับ ปัจจุบัน (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ,2552).

การมีจิตสำนึกของการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชน

ปัจจุบันประเทศไทย มีรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่เดิมไทยใช้รูปแบบการปกครองแบบ ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาตั้งแต่ ปี 2547ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ที่มาของผู้นำประเทศ เพราะในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนนั้น ประชาชนมีสิทธิเลือกผู้นำของ ตนเอง มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจที่สำคัญที่มี ผลกระทบต่อวิถีชีวิตประชาชน โดย การปกครองระบอบประชาธิปไตย ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการ ยินยอมของประชาชน ดังนั้นการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยจึงเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองที่อยู่ภายใต้อิทธิพลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชา ชนเป็นหลัก โดยตามแนวทาง ของประชาธิปไตยจะต้องส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และความ ยุติธรรม การมีส่วนร่วม การ ยอมรับฟังเสียงข้างมาก ดังรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือเป็นรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง หรือที่เรียกว่า การเมืองภาค ประชาชน ซึ่ง จะเห็นได้จากการให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชน อันได้แก่ ความเสมอภาค สิทธิทางการเมือง ต่าง ๆ และประชาชนยังมีสิทธิแสดงประชามติและมีส่วนร่วมในการแสดงประชามติ หรือใน รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2505 ตลอดถึงรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ฉบับปัจจุบัน (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ,2552).

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาหลักพุทธธรรมอภิธานิธรรมที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จากกรทบทวนเอกสารที่เป็นแนวคิดทฤษฎี ได้สังเคราะห์จาก แนวคิด ทฤษฎี ของ (Gabriel A. Almond and Sidney Verba, 1965). (ภูสิทธิ์ ชันติกุลและธนศ อารมณ์สุวรรณ,2553). และ ถวิลวดี บุรีกุล, 2543). ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เนื้อหา และสรุปเป็นกรอบแนวคิด ในการวิจัยประกอบด้วยแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอ เมือง จังหวัดขอนแก่นทั้ง 8 เขตเลือกตั้ง จำนวนทั้งสิ้น 129,179 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างได้มาจากสูตรของยามานะ (Yamane) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 (สุรพล สุยะพรหม และสุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, 2553).

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของ “ปัจจัยส่วนบุคคลในการมีส่วนร่วมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ “ปัจจัยส่วนบุคคลในการมีส่วนร่วมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ 1) ผลประโยชน์ทางวัตถุ (Material Benefit) 2) ผลประโยชน์ทางด้านสถานะทางสังคม (Status Intensives) 3) ผลประโยชน์ในแง่การบรรลุอุดมการณ์ คติความเชื่อหรือค่านิยม (Purposive or Expressive Rewards) โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับ “ปัจจัยส่วนบุคคลในการมีส่วนร่วมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. ขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างขึ้น ซึ่งปฏิบัติงาน อยู่ที่วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นอาจารย์ในสังกัดคณะรัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อเสนอให้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน 3 ท่าน

2. ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขและสร้างเสร็จแล้ววิเคราะห์หาความเที่ยงตรง (Validity)

4. นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item - Objective Congruence : IOC) ให้ได้ค่าความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย (สมนึก ภัททิยธานี, 2549:220).

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีการปฏิบัติงานคล้ายคลึงกันคือ ราษฎร นายกเทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha C – coefficient) ตามวิธี

การของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น อยู่ในระดับสูงสามารถ นำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ (สมนึก ภัททิยธานี, 2549)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ถึงนายอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้สิทธิ์เลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนผู้สิทธิ์เลือกตั้งและอาศัย อยู่ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 ชุด โดยแต่งตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล

2. สถิติเพื่อการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation's analysis)

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนแบบ (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อระดับหลักพุทธธรรม อปทานิยธรรม ของประชาชนโดยรวมและรายด้าน

ระดับหลักพุทธธรรมอปทานิยธรรม ของประชาชน	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1) การหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์	4.29	0.47	มาก	5
2) ความพร้อมเพรียงกันประชุม	4.23	0.55	มาก	7
3) การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม	4.56	0.55	มากที่สุด	1
4) การเคารพนับถือผู้ใหญ่	4.42	0.64	มาก	3
5) การให้เกียรติและคุ้มครองสตรี	4.42	0.48	มาก	3
6) การเคารพบูชาสักการะเจดีย์	4.26	0.54	มาก	6
7) กาให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทร	4.44	0.54	มากที่สุด	2
รวม	4.38	0.44	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อระดับหลักพุทธธรรมอปทานิยธรรมของประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.38) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.56) รองลงมา คือให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์

หรือผู้ทรงศีลให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์ หรือ ผู้ทรงศีล (\bar{X} =4.61) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เคารพบูชาสักการะเจดีย์อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.26)

ตารางที่ 2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนโดยรวมและรายข้อ

การส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1) ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	4.35	0.54	มาก	5
2) ด้านการสนทนาทางการเมือง	4.38	0.50	มาก	4
3) ด้านการรู้จักสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค	4.44	0.52	มาก	2
4) ด้านความเป็นพลเมือง	4.39	0.45	มาก	3
5) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	4.59	0.46	มากที่สุด	1
รวม	4.43	0.43	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยรวมและรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.43) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.59) รองลงมา คือมีด้านการรู้จักสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.44) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด ได้แก่ มีด้านการให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.35)

ตารางที่ 3. ความสัมพันธ์ของปัจจัยของหลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรม กับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

หลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรม (X) กับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y)	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Total _y
การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ (X ₁)	0.739**	0.710**	0.633**	0.798**	0.505**	0.774**
ความพร้อมเพรียงกันประชุม (X ₂)	0.536**	0.537**	0.467**	0.576**	0.374**	0.569**
การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม (X ₃)	0.429**	0.466**	0.433**	0.529**	0.584**	0.552**
การเคารพนับถือผู้ใหญ่ (X ₄)	0.475**	0.479**	0.469**	0.579**	0.466**	0.561**
การให้เกียรติและคุ้มครองสตรี (X ₅)	0.672**	0.652**	0.620**	0.775**	0.736**	0.785**
เคารพบูชาสักการะเจดีย์ (X ₆)	0.729**	0.682**	0.622**	0.850**	0.552**	0.783**
การให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล (X ₇)	0.897**	0.795**	0.768**	0.799**	0.563**	0.879**
รวม _x	0.767**	0.741**	0.689**	0.841**	0.650**	0.841**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ของปัจจัยของหลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรม กับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับสูงในทิศทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .841$) เมื่อพิจารณารายด้านของ

ปัจจัยหลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรม กับการส่งเสริมจิตสำนึก การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y) ทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งมีความสัมพันธ์กันสูงสุด 3 คู่ ได้แก่ ด้านให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล กับ ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ($r = 0.897^{**}$) ด้านเคารพบูชาสักการะเจดีย์ กับด้านความเป็นพลเมือง ($r=0.850^{**}$) และด้านให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล กับ ด้านความเป็นพลเมือง ($r= 0.799^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 4 หลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรมที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

หลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรม	B	Std. Error	Beta	t	p-value
(Constant)	0.636	0.078	-	8.168	.000
การให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล(X_7)	0.509	0.022	0.625	22.755	.000
การให้เกียรติและคุ้มครองสตรี (X_5)	0.204	0.029	0.222	6.952	.000
การเคารพบูชาสักการะเจดีย์(X_6)	0.093	0.026	0.114	3.524	.000
ความพร้อมเพรียงกันประชุม (X_2)	0.054	0.019	0.067	2.872	.004

$$R = 0.930^d, R^2 = 0.864, SE_{est} = 0.15986, a = .636,$$

$$AdjR^2 = 0.863, F = 678.271, p\text{-value} = .000$$

จากตารางที่ 4 พบว่าหลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรม การให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์ หรือ ผู้ทรงศีลให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล ($B = 0.509, t=22.755, p\text{-value} = .000$), การให้เกียรติและคุ้มครองสตรี ($B = 0.204, t=6.952, p\text{-value}=.000$), การเคารพบูชาสักการะเจดีย์ ($B = 0.093, t=3.524, p\text{-value} = .000$), และความพร้อมเพรียงกันประชุม ($B = 0.054, t=2.872, p\text{-value}=.000$), ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ร่วมกันพยากรณ์มีผลต่อการบริหารงานวิชาการ ได้ร้อยละ 86.40 ($R^2 = 0.864$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อระดับหลักพุทธธรรมอภิธานิยธรรมของประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนมีการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมและให้การอารักขา พระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล ให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้ทรงศีล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดารัตน์ เกษราพันธ์,(2561).ได้วิจัยเรื่อง พุทธวิธีเชิงบูรณาการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน การเมืองไทย ปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาความขัดแย้งการ เมืองไทยในปัจจุบัน 2) ศึกษาแนวคิดหรือทฤษฎีแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี พุทธวิธี รวมถึง พระราชดำรัสของพระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา ความขัดแย้งในการเมืองไทย ในปัจจุบัน 3) เพื่อนำ เสนอรูปแบบและกระบวนการ พุทธวิธีเชิงบูรณา การแก้ปัญหาความขัดแย้งของ การเมืองไทยใน ปัจจุบัน มี ระเบียบวิธีวิจัยได้แก่ ศึกษาจากเอกสารวิชาการการจัดกลุ่มสนทนาเฉพาะ และ การสัมภาษณ์ ผู้นำมวลชน ที่เป็นคู่ความขัดแย้งสองฝ่าย นักการเมือง จากพรรคต่าง ๆ สื่อมวลชน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสันติวิธี และพระภิกษุ ที่เป็นผู้นำทาง ความคิดของ

สังคมไทย ตลอดจนทดลองใช้ กระบวนการ “พุทธวิธีเชิงบูรณาการ” ในภาคสนาม มีผล การศึกษาวิจัยคือการแก้ปัญหาความขัดแย้ง สามารถอาศัยทุนที่ยิ่งใหญ่ของสังคมไทย 2 ประการคือ พระพุทธศาสนา และพระราชปรีชาญาณแห่ง องค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชฯ ในการใช้ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพุทธ ปรัชญาเป็นเครื่องเชื่อมโยงคุณค่าของประชาธิปไตยให้ สอดคล้องกับ รากฐานทางศีลธรรมและ “ความเป็นไทย” ควบคู่กับพระราชดำรัสเรื่องการใช้ เพื่อแก้ปัญหา ความขัดแย้ง การเมืองไทยอย่างเป็นระบบ

2. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนโดยรวมและรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนมีด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีด้านการรู้จักสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติ ศรีสมบัติ, (2559). ได้วิจัยเรื่อง "การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรมในการบริหารงานของ เทศบาล ตำบล สันผักหวาน อำเภอบางบาล จังหวัดเชียงใหม่" ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็น ของประชาชน ที่มีต่อการประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรมในการบริหารงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากด้านการให้เกียรติ ค้ำครอง สิทธิสตรีและเด็ก ด้านอนุรักษ์โบราณสถานและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี อันติงาม ด้านการ ประชุม กันเป็นนิตย์ด้านการเคารพ นับถือ เชื้อพียงผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชา ด้านการประชุมหรือ เลิก ประชุมอย่าง พร้อมเพรียงกัน และด้านการส่งเสริมปกป้องอันชอบธรรมต่อพระพุทธศาสนาและด้านการ ไม่บัญญัติ หรือ ไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามใจชอบ อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการ เปรียบเทียบ ความ คิดเห็น พบว่าประชาชน ที่มี เพศ และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความคิดเห็นที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทาง สถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) แนวทางการนำหลักอภิธานิธรรมไปประยุกต์ ใช้การบริหารงานของเทศบาล พบว่า การเปิดโอกาสให้ทุกภาค ส่วน ในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม ทำให้ การทำงาน เป็นไปอย่างมีระบบสามารถนำไป ปฏิบัติได้อย่างเป็น รูปธรรมตามวัตถุประสงค์ ซึ่งต้องมี การวางแผนการ จัดองค์กร การบริหารบุคคลการสั่งการ การประสานงานการตรวจสอบ และการ ประเมินผล โดยคำนึงถึง ผลประโยชน์ ของส่วนรวมและประชาชน

3. ความสัมพันธ์ของปัจจัยของหลักพุทธธรรมอภิธานิธรรม กัการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับสูงในทิศทางบวกใน ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .841$) เมื่อพิจารณารายด้านของปัจจัยหลักพุทธธรรม อภิธานิธรรม กัการส่งเสริมจิตสำนึก การมีส่วนร่วมทางการเมือง ทุกด้านมีความ สัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งมีความ สัมพันธ์กันสูงสุด 3 คู่ ได้แก่ ด้านให้ การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล กั ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร ทางการเมือง ($r = 0.897^{**}$) ด้านเคารพบูชาสักการะเจติย์ กั ด้านความ เป็นพลเมือง ($r = 0.850^{**}$) และด้าน ให้การอารักขา พระภิกษุ สงฆ์หรือผู้ทรงศีล กั ด้านความเป็น พลเมือง ($r = 0.799^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโพธิ์คิน ขาวอุ่นหล้า, (2563). ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน ในจังหวัด บึงกาฬ" ผลการ วิจัย พบว่า ผลการวิจัย พบว่า 1)ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเลือกตั้ง โดยในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่าด้านการใช้สิทธิ เลือกตั้ง มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการ เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการชุมนุม เคลื่อนไหว ทางการเมือง และด้านการจัดตั้งและการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน จังหวัด บึงกาฬ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพและอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4. หลักพุทธธรรมอุปทานิยธรรม การให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีลให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้ทรงศีล ($B = 0.509, t = 22.755, p\text{-value} = .000$), การให้เกียรติและคุ้มครองสตรี ($B = 0.204, t = 6.952, p\text{-value} = .000$), การเคารพบูชาสักการะเจดีย์ ($B = 0.093, t = 3.524, p\text{-value} = .000$), และความพร้อมเพรียงกันประชุม ($B = 0.054, t = 2.872, p\text{-value} = .000$), ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ร่วมกันพยากรณ์ มีผลต่อการบริหารงานวิชาการ ได้ร้อยละ 86.40 ($R^2 = 0.864$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุศรา โภธิสุข, (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ของ ประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่" ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน โดยภาพรวม อยู่ใน ระดับปานกลาง ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับจากมากไป น้อย ได้ดังนี้ ด้านหลัก อุปทานิยธรรม ส่งเสริม การมี ส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมรณรงค์ การเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับ ปานกลาง การดำเนิน การเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ ผลการศึกษาการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ทาง การเมืองท้องถิ่นของประชาชน จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าอายุ และการศึกษา ประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทาง สถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วน เพศ และ สถานภาพประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน เมื่อ จำแนกตามปัจจัยทางสังคม และเศรษฐกิจ พบว่า อาชีพ รายได้ต่อเดือน และตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน ประชาชนมีส่วน ร่วมทาง การเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สร้างองค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ การวิจัยเรื่อง การศึกษาหลักพุทธธรรมอุปทานิยธรรมที่ ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน คือหลักพุทธธรรมอุปทานิยธรรม 7 ประการ 1) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ 2) พร้อมเพรียงกันประชุม 3) การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม 4) เคารพนับถือผู้ใหญ่ 5) ให้เกียรติและ คุ้มครองสตรี 6) เคารพบูชาสักการะเจดีย์ 7) ให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีลการส่งเสริมจิตสำนึกและ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 1) ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 2)

ด้านการสนทนา ทางการเมือง 3) ด้านการรู้จักสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค 4) ด้านความเป็นพลเมือง 5) ด้านการมีส่วนร่วม ทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการสนทนาทางการเมือง ควรส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้นำชุมชนควรจัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองกับบุคคล อื่นๆ และให้มีการสนทนาทางการเมืองกับคนในครอบครัว

1.2 ด้านการรู้จักสิทธิเสรีภาพความเสมอภาคควรส่งเสริมและพัฒนาการ มีการแสดงออกทางสิทธิเสรีภาพความเสมอภาคต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและประชาชนมีการแสดงออกทาง ทางการเมืองเป็นปัจจุบัน

1.3 ด้านความเป็นพลเมือง ควรส่งเสริมและพัฒนาการให้ประชาชนมีปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับการเมือง และเคารพสิทธิและความเป็นพลเมืองของผู้อื่น

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองควรส่งเสริมและพัฒนาการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทางการเมือง มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรและการเข้าร่วมประชุมทางการเมืองและกลุ่มการเมือง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการปัจจัยการรู้จักสิทธิเสรีภาพความเสมอภาคในหน่วยงานภาครัฐ ให้อิสระแก่ประชาชนได้แสดงออกทางการเมืองมากหรือน้อยเพียงใด การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความคิดเห็น ที่แตกต่างกัน

2.2 ควรมีการศึกษาการปัจจัยด้านการให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้มีความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง โดยประชาชนควรมีอิสระในการรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

2.3 ควรมีการศึกษาการปัจจัยหลักพุทธธรรมอุปทานิยธรรมที่ส่งผลต่อการส่งเสริม จิตสำนึกการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของประชาชน ในหน่วยงานทางการศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ เช่นกระทรวงสาธารณสุข

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ ศรีสมบัติ, (2559). *การประยุกต์ใช้หลักอุปทานิยธรรมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลสันผักหวาน อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์ และ ปาริชาติ สถาปัตตานนท์, (2547). *การประจุมอย่างสร้างสรรค์*. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง.

- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, (2552). *พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน: จากอดีต จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ.พี. กราฟิคดีไซน์ และการพิมพ์จำกัด.,
- ถวิลวดี บุรีกุล, (2543). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543*. กรุงเทพมหานคร :
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ, (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม Participatory Democracy*. กรุงเทพมหานคร :
- พระธรรมกิตติวงศ์ ทองดี สุระเตโช, (2548). *ของสถาบันพระกับการจัดการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์
- โพธิ์คิน ขวออุ่นหล้า, (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดบึงกาฬ*. มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 2563 : 56.
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, (2547). *โครงการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ*. ชุดโครงการวิจัย, กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.,
- บุศรา โพธิ์สุข, (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือกอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการวิจัย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.,
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล และ ธเนศ อภรณ์สุวรรณ, (2553). *รายงานการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,
- สุदारัตน์ เกยุราพันธุ์, (2561). *พุทธวิธีเชิงบูรณาการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการเมืองไทยปัจจุบัน* วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์” ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 2561 : 135.
- สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, (2562). *หลักสูตรวัยใสใจสะอาด Youngster with Good Heart*. นนทบุรี : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.,
- สุนทร ยอมศิริ, (2546). *ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง : กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่*, การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมือง, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.,
- A Gabriel A. Almond K . (1965). *Gabe and Sidney Verba. Political Culture and Political Development*. Princeton. New jersey: Princeton University Press.,